

Wprowadzenie do współpracy w ramach programów i inicjatyw europejskich – cele i zadania Projektu ENRICH

Grażyna Piotrowicz

grazyna.piotrowicz@bu.uni.wroc.pl

www.bu.uni.wroc.pl/

Wrocław 23 czerwca 2009 r.

- **Wprowadzenie**
- **Powstawanie bibliotek cyfrowych**
 - Inicjatywy z początku lat 90.
 - Dwa zasadnicze nurty tematyczne prac
 - Ujęcie chronologiczne w kontekście europejskim
- **Projekt ENRICH**
 - Główne cele
 - Uczestnicy
 - Przesłanki dla realizacji
 - Opis planowanych działań
 - Pakiety zadań
 - Plan implementacji i stan zaawansowania prac
 - Aktualny sposób współpracy BCUWr i Manuscriptorium
 - Zaproszenie do współpracy

- Istotą dzisiejszej polityki kulturalnej jest różnorodność, zasadzająca się na gruncie dziedzictwa poszczególnych narodów, które przywiązują coraz większe znaczenie do kolekcji narodowych i lokalnych
- Udostępnianie w Internecie zasobów europejskich bibliotek i archiwów zaczęło mieć kluczowe znaczenie dla kreowania nowej europejskiej tożsamości - od kiedy 1 czerwca 2005 r. Komisja Europejska zaakceptowała inicjatywę *i2010 – an European Information Society for Growth and Employment*, zaproponowaną przez Vivienne Reding

- Technologiczną manifestacją idei globalnego dostępu do lokalnych kolekcji stała się Europejska Biblioteka Cyfrowa - portal Web, który zapewnia skonsolidowany dostęp cyfrowy do materiałów z pojedynczych bibliotek.
- Europejska przestrzeń dziedzictwa tworzona jest w oparciu o wizję uniwersalnego dostępu do europejskiej pamięci zbiorowej, natomiast administracyjnie „europejska przestrzeń dziedzictwa” definiowana jest poprzez nałożenie ram Unii Europejskiej na lokalny kontekst instytucjonalny.

Powstawanie bibliotek cyfrowych

- Procesy, które spowodowały wzrost masy krytycznej zdigitalizowanego materiału dotyczącego dziedzictwa kulturowego wiążą się z powstawaniem i rozwojem bibliotek cyfrowych
- Powstawanie bibliotek cyfrowych (elektronicznych, wirtualnych) było silnie związane z różnorodnymi programami dofinansowywania

Powstawanie bibliotek cyfrowych - inicjatywy z początku lat 90.

- We wczesnych latach pięćdziesiątych XX wieku potencjał bibliotek cyfrowych był wzmacniany przez szereg inicjatyw finansowych w Unii Europejskiej, Digital Library Initiatives (DLI) w USA, czy Electronic Libraries Programme (eLib) w Wielkiej Brytanii
- Programy te miały różnie rozłożone akcenty i dostarczyły zarówno możliwości uczenia i kształcenia się dla uczestniczącego w nich personelu, jak i ogólnych ram odniesienia do dyskusji nt. bibliotek cyfrowych i oczekiwanych w nich zmian, toczącej się w środowisku

Powstawanie bibliotek cyfrowych - dwa zasadnicze nurty tematyczne prac

Wśród prac zrealizowanych w ramach wymienionych programów można było wyodrębnić dwa przewijające się i wzajemnie połączone nurty tematyczne:

- 1) *odkrywanie by dostarczać* (discovery to delivery – D2D) oraz
- 2) *repozytoria i zarządzanie treścią*.

Ad.1 zagadnienia dotyczące odkrywania zasobów, łączenia się z nimi i zamawiania; tematy dotyczące wyszukiwania i metawyszukiwania, portali, pośredników, federacji, a potem też harvestingu i rozdzielczości; prace nt. formatów metadanych oraz protokołów wyszukiwawczych.

Ad.2 zarządzanie dużymi repozytoriami treści cyfrowych i udostępnianie ich różnymi metodami; ostatnio - integrowanie infrastruktur pojawiających się repozytoriów z podlegającym ciągłej ewolucji aparatem *odkrywania by dostarczać* (D2D)

Powstawanie bibliotek cyfrowych - kontekst europejski

Analizując proces powstawania bibliotek cyfrowych z perspektywy czasowej i w kontekście europejskim - można wyodrębnić w nim kilka okresów:

- Pierwszy, przypadający na lata 1998 – 2002, identyfikuje pierwszą generację bibliotek cyfrowych i pokrywa się z inicjatywą DELOS, sfinansowaną przez 5. PR;
- Drugi, który obejmował lata 2002-2006 i pokrywa się z 6. PR;
- Trzeci, który obejmował programy mające tworzyć rzeczywiste biblioteki cyfrowe w Europie współtworzą projekty sfinansowane w ramach FP6 (2005), FP7 (2007) i eContentPlus Programme (2005-2008).
- Rozpoczęcie inicjatywy i2010 dla Europejskiej Biblioteki Cyfrowej jest częścią ostatniej fali innowacji bibliotek cyfrowych

Projekt ENRICH (***E**uropean **N**etworking **R**esources
and **I**nformation concerning **C**ultural **H**eritage*)

- Projekt celowy (o charakterze agregacyjnym)
- Czas trwania: 1.12.2007 - 30. 11.2009
- Finansowanie: Program eContent*Plus*
- Uczestnicy: 18 instytucji z 12 krajów Europy
- Wpisuje się w założenia Programu eContent*Plus* oraz działania innowacyjne *inicjatywy i2010*

Projekt ENRICH – główne cele

- utworzenie wirtualnego środowiska badawczego przeznaczonego do pracy nad historycznym dziedzictwem kulturowym
- adaptacja istniejącej platformy Manuscriptorium do udostępniania, wykorzystania i harvestingu danych ze zdigitalizowanych materiałów historycznych przechowywanych przez biblioteki, muzea i archiwa

Projekt ENRICH – główne cele

- adaptacja istniejącej platformy Manuscriptorium, umożliwiająca wzajemną współpracę systemów istniejących u poszczególnych partnerów projektu
- implementacja wielojęzycznych ontologii, umożliwiająca wyszukiwanie danych w językach lokalnych, ich pobieranie w językach źródłowych, indywidualne indeksowanie oraz tworzenie osobistych kolekcji i prezentacji

Projekt ENRICH- uczestnicy

- Konsorcjum ENRICH składa się z 18 partnerów, pochodzących z 12 państw Europy. Wyróżnia się wśród nich partnerów odpowiedzialnych za aspekty techniczne oraz partnerów odpowiedzialnych za dostarczenie treści, przy czym część z nich występuje w podwójnej roli.
- Koordynatorem całego projektu jest Biblioteka Narodowa Republiki Czeskiej, koordynatorem technicznym jest AiP Beroun Ltd., a sprawy administracyjne wspiera Cross Czech Prague, a.s.
- Z Polski uczestniczą w projekcie Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu oraz Poznańskie Centrum Sieciowo-Komputerowe

Projekt ENRICH - przesłanki realizacji

- Portal TEL udostępniał repozytoria bibliotek narodowych, a nie repozytoria lokalne;
- TEL jak i TELplus są inicjatywami horyzontalnymi;
- Projekt ENRICH to przedsięwzięcie o podejściu wertykalnym, które wielu typom instytucji kultury pozwoli zintegrować swe repozytoria w ramach TEL;
- ENRICH umożliwi ciągłe dołączanie metadanych i danych obrazowych pochodzących z rozproszonych zasobów do wspólnej platformy z ujednoczonym interfejsem, który w czasie rzeczywistym będzie współdziałał ze zdalnymi źródłami danych;
- Raport nt. Aktywności Badawczej Europejskich Bibliotek Narodowych w Dziedzinie Dziedzictwa Kulturowego oraz Technologii Komputerowych i Informacyjnych, stanowiący rezultat projektu TEL-ME-MOR.

Projekt ENRICH - opis planowanych działań

- zapewnienie ciągłego dostępu do zdigitalizowanych dokumentów historycznego dziedzictwa kulturowego;
- utworzenie wirtualnego środowiska badawczego przeznaczonego do pracy nad manuskryptami, inkunabułami, starodrukami oraz innymi dokumentami historycznymi, które zostanie bezpośrednio podłączone do TEL;
- określenie warunków dla zintegrowania pod interfejsem biblioteki cyfrowej Manuscriptorium istniejących, lecz rozproszonych, treści cyfrowych poprzez wzbogacanie metadanych oraz koordynację pomiędzy heterogenicznymi metadanymi i standardami danych;

Projekt ENRICH - opis planowanych działań

- utworzenie nowej, prototypowej i równoległej platformy Manuscriptorium (tzw. klonu Manuscriptorium), by testować na niej nowe narzędzia do harvestingu zdalnych danych;
- testowanie nowoczesnych narzędzi do automatycznego tłumaczenia metadanych i wielojęzycznych wyszukiwarek;
- zintegrowanie różnych typów reprezentacji dziedzictwa kulturowego (rekordy z opisami katalogowymi, obrazy cyfrowe, ustrukturyzowane pełne teksty, dokumenty audialne itp.);
- opracowanie specjalnych procedur integracyjnych i specjalnych narzędzi online dla automatycznego przepływu informacji;
- stworzenie narzędzi, które pomogą użytkownikom tworzyć własne dokumenty i osobiste biblioteki cyfrowe.

Projekt ENRICH – pakiety zadań

Projekt ENRICH realizowany jest w ramach 8 pakietów zadań:

(WP1)- Zarządzanie projektem:

- 1.1 Kierowanie techniczne,
- 1.2 Administrowanie projektem i monitorowanie zasobów;
- 1.3 Koordynacja finansowa;
- 1.4 Koordynacja administracyjna;
- 1.5 Zapewnienie jakości.

(WP2): Przygotowanie do implementacji systemu i rozszerzanie treści:

- 2.1 Badanie dostępności zdigitalizowanych manuskryptów i innych materiałów historycznych;
- 2.2 Warsztaty partnerów technicznych oraz partnerów odpowiedzialnych za treści;
- 2.3 Dialog w celu przygotowania technicznych warunków do komunikacji wewnątrz systemu;
- 2.4 Definicja standardów i rozwój metadanych

Projekt ENRICH – pakiety zadań

(WP3): Standaryzacja wspólnie użytkowanych metadanych:

- 3.1 Konwersja między platformami do opisu manuskryptów TEI P4 i TEI P5;
- 3.2 Implementacja harwestera OAI-PMH do Manuscriptorium;
- 3.3 Rozszerzenie wewnętrznego środowiska Manuscriptorium przez implementację konteneryzacji METS dla systemu Manuscriptorium;
- 3.4 Poprawa i uogólnienie wykorzystania UNICODu w Manuscriptorium

(WP4): Personalizacja użytkownika:

- 4.1 Analiza potrzeb typowych użytkowników końcowych, w odniesieniu do implementacji wspólnych kolekcji do Manuscriptorium;
- 4.2 Tworzenie indywidualnych kolekcji dla użytkowników końcowych;
- 4.3 Tworzenie wirtualnych dokumentów dla celów badawczych i edukacyjnych;
- 4.4 Ocena zdolności wyszukiwania bibliograficznego w Manuscriptorium;
- 4.5 Implementacja możliwości głębokiego wyszukiwania we wszystkich metadanych oraz danych tekstowych: poprawa jakości wyszukiwania zarówno w metadanych, jak i w pełnych tekstach.

Projekt ENRICH – pakiety zadań

(WP5): Personalizacja dla dostawców:

- 5.1 Narzędzia online do strukturyzacji istniejących metadanych i danych związanych z manuskryptami;
- 5.2 Analiza i rozwój narzędzi do wykorzystania wielkich zewnętrznych zbiorów danych;
- 5.3 Pilotażowa implementacja wielkich zbiorów danych dostarczonych do struktur Manuscriptorium przez wybranych partnerów;
- 5.4 Integracja zewnętrznych danych do Manuscriptorium.

(WP6): Wielojęzyczny, przyjazny dla użytkownika dostęp:

- 6.1 Rozwój dostępu wielojęzycznego;
- 6.2 Zaprojektowanie i wykorzystanie Arkusza Stylów Przekładu;
- 6.3 Implementacja VICODI.

Projekt ENRICH – pakiety zadań

(WP7): Ocena, testowanie i walidacja:

- 7.1 Zdefiniowanie strategii oceny;
- 7.2 Testowanie i ocenianie dostępności, użyteczności oraz zdolności adaptacyjnych rozwiniętych aplikacji;

(WP8): Rozpowszechnianie i eksploatacja:

- 8.1 Przygotowanie planu rozpowszechniania;
- 8.2 Materiały reklamowe;
- 8.3 Aktualizacja i utrzymywanie strony domowej;
- 8.4 Przygotowanie planu eksploatacji;
- 8.5 Zorganizowanie konferencji końcowej.

Projekt ENRICH – stan zaawansowania prac

Plan prac jest podzielony na cztery główne obszary:

- 1. Przygotowanie do implementacji systemu i poszerzania treści.
- 2. Opracowanie rozwiązań technicznych lub modyfikacja i implementacja.
- 3. Walidacja i ocena.
- 4. Rozpowszechnianie i eksploatacja.

Projekt ENRICH – stan zaawansowania prac

Projekt znajduje się w 18. miesiącu realizacji.

Ad. 1. Przygotowanie do implementacji systemu i poszerzania treści.

- Ta część projektu jest realizowana w ramach pakietu WP2 .

Wszystkie zadania 2.1 do 2.4 są ukończone.

Ad. 2 Opracowanie rozwiązań technicznych lub modyfikacja i implementacja.

- W oparciu o rezultaty WP2 grupa techniczna ma przeprowadzić szereg modyfikacji mających spełniać wymagania partnerów dostarczających treści oraz pozwolić na pełne działanie i wzajemną współpracę wszystkich zaprojektowanych składników systemu. Techniczna część projektu składa się z WP3, WP4, WP5, WP6 (Zdecydowana część zadań w ramach wymienionych pakietów jest już zrealizowana lub na ukończeniu; pozostałe w toku realizacji).

Projekt ENRICH – stan zaawansowania prac

Ad. 3 Walidacja i ocena.

- Prace dotyczące oceny, testowania i walidacji prowadzone są w ramach WP7. Zadanie 7.1 dotyczące zdefiniowania strategii oceny zostało wykonane, gdyż opracowano *Metodologię Testowania i Walidacji e-Aplikacji*, natomiast 7.2 (testowanie i ocenianie dostępności, użyteczności oraz zdolności adaptacyjnych rozwiniętych aplikacji) jest w toku realizacji

Ad. 4 Rozpowszechnianie i eksploatacja.

- Prace tego typu prowadzone są w obrębie WP8. Do chwili obecnej opracowane zostały: Plan rozpowszechniania informacji o projekcie, Projekt wizualizacji i prezentacji projektu, Witryna internetowa poświęcona projektowi (<http://enrich.manuscriptorium.com>). Ponadto, opracowano podstawowe informacje nt. projektu, z przeznaczeniem do opublikowania w prasie i rozpowszechniania innymi kanałami przekazu. Przygotowano także ulotkę w języku angielskim nt. Projektu ENRICH, która po przetłumaczeniu na języki lokalne może być wykorzystywana do celów promocyjnych. Część partnerów zorganizowała już warsztaty i/lub konferencje poświęcone projektowi. Obecnie trwają przygotowania do konferencji końcowej.

Projekt ENRICH – sposób współpracy

Pomiędzy BCUWr i Manuscriptorium istnieją różnice dotyczące:

- używanych formatów metadanych (ENRICH – MASTER, dLibra – Dublin Core) oraz
- formatów obiektów cyfrowych w bibliotece (ENRICH – pliki graficzne w formacie JPG, dLibra pliki w formacie DJVU z OCR)

PCSS stworzył narzędzia umożliwiające współpracę:

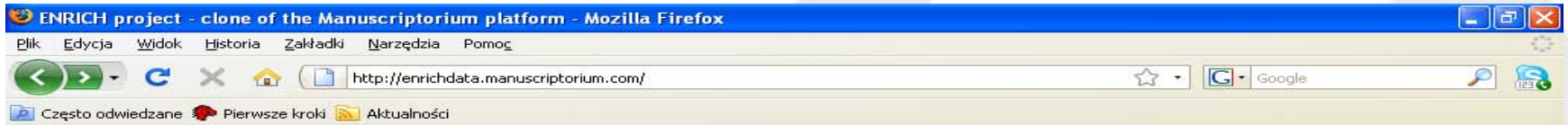
- dynamiczne zbiory rekordów OAI-PMH;
- oryginalny schemat Dublin Core „opakowany” został w schemat METS
(W formacie tym oprócz samych metadanych typu tytuł, autor, rok wydania itd. zawarte są też informacje opisujące poszczególne pliki publikacji)
- stworzono konwerter, który przekształca pliki DJVU, używane w BCUWr., na pliki JPG.

(Po otrzymaniu żądania danej publikacji - konwerter tworzy niejako „w locie” potrzebne pliki graficzne, a odnośniki do nich umieszcza w przygotowanym pliku METS.
Wszystkie informacje o publikacji są widoczne, po wybraniu podglądu źródła strony.)

Projekt ENRICH – witryna internetowa

The screenshot shows a Mozilla Firefox browser window displaying the ENRICH project website. The browser's address bar shows the URL <http://enrich.manuscriptorium.com/>. The website has a red header with navigation links: HOME, ABOUT, MANUSCRIPTORIUM, and HOW TO JOIN US. The main content area features the ENRICH PROJECT logo, which consists of a large red 'e' and the text 'ENRICH PROJECT' and 'EUROPEAN NETWORKING RESOURCES AND INFORMATION CONCERNING CULTURAL HERITAGE'. Below the logo is a 'Navigation' menu with links to ENRICH Conference, Partners, Workpackages, Products and deliverables, ENRICH Project and TEI P5, How to Join Us, Partner area, and Links. A 'User login' field is also present. The main text on the page reads: 'ENRICH PROJECT - Towards a European Digital Library of Manuscripts'. Below this, it states: 'ENRICH is a project funded under eContent+ programme. Main aim of the project is to create seamless access to distributed information about manuscripts and rare old printed books in Europe on the Manuscriptorium platform.' A 'Read more' link is provided. Below this, there is a section for a 'Workshop on Embedding Machine Translation Technology in Digital Libraries', submitted by jakubh on Thu, 05/28/2009 - 09:15. The workshop description mentions it will be organized by the Hamburg University in frame of Machine Translation Summit XII, on 30th August 2009, and that the ENRICH consortium will be represented by SYSTRAN SA. More information about the workshop, including the possibility to submit a paper, can be found at the following address. The browser's taskbar at the bottom shows the Start button, several application icons, and the system tray with the time 22:40.

Projekt ENRICH – Clone of the Manuscriptorium

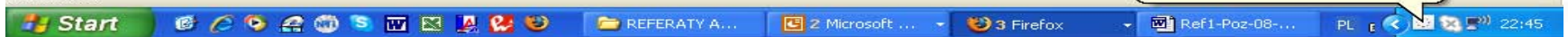
For the needs of the ENRICH project the Clone of the Manuscriptorium platform is provided to enable safe development, testing and evaluation of new tools and processes.

New TEI P5 based Clone: <http://enrichdata.manuscriptorium.com/Manuscriptorium2/en/index.php>

Closed MASTER based Clone is still [available for browsing](#).

See further Clone-related information at the [ENRICH project website](#).
(login required)

Zakończono

Projekt ENRICH – nowy Clone oparty na TEI P5

The screenshot shows a Mozilla Firefox browser window displaying the ENRICH Manuscriptorium website. The browser's address bar shows the URL: <http://enrichdata.manuscriptorium.com/Manuscriptorium2/en/index.php>. The website's main content area features the ENRICH PROJECT logo on the left, which includes the text "EUROPEAN NETWORKING RESOURCES AND INFORMATION CONCERNING CULTURAL HERITAGE". The central heading is "Catalogue", with a sub-heading "ENRICH » Catalogue". Below this, a message states: "This is the TEI P5 based clone. In order to get latest information on the changes see the **ENRICH project website**." To the left of the main content is a "My library" section with a "User" login form containing fields for "User name:" and "Password:", a "Login" button, and a "Register" link. To the right are two search boxes: "Quick Search" with a search input field, a "Search" button, and a link to "Index - words anywhere"; and "Language services" with a "Quick multilingual search" section containing a "Query:" input field, a "Query language:" dropdown menu set to "English", and a "Try" button. The browser's taskbar at the bottom shows the Start button, several application icons, and the system tray with the time 22:46.

Projekt ENRICH – zaproszenie do współpracy

W ramach Projektu ENRICH możliwe jest podjęcie współpracy na zasadzie :

- Partnerstwa stowarzyszonego (associated partnership)
- lub
- Partnerstwa wzajemnie linkującego (linkage partnership)

Serdecznie zapraszamy do współpracy wszystkie zainteresowane instytucje, zwłaszcza posiadające biblioteki cyfrowe oparte na oprogramowaniu dLibra

Dziękuję za uwagę

Grażyna Piotrowicz

grazyna.piotrowicz@bu.uni.wroc.pl

www.bu.uni.wroc.pl